

Mirko Jakovljević

Kolašinske novosti, Kolašin, Crna Gora
kolasinskenovosti@yahoo.com

Ljubomora – faktor utjecaja na kreativno umjetničko izražavanje televizijskog reportera

Sažetak

Predmet rada je fenomen ljubomore koji je zahvatio sve pore kreativnog djelovanja čovjeka, pa i profesiju novinarskog izražavanja. Pogotovo u sferi umjetničkog doživljaja određenog događaja kroz prizmu televizijskog reportera i urednika. Pravila pristojnog ponašanja, važeće moralne norme, ne primjenjuju se naročito pod utjecajem digitaliziranog javnog mnijenja. Zato se i nametnula nova „svijest“ kod zaposlenih medijskih kreatora televizijske slike da se ponovo poštuje stvaratelj, zaposleni na radnom mjestu a prije svega čovjek kao stvaralačko biće i biće prakse. Želja autora je da se o fenomenu zvanom ljubomora promisli iz nekih drugih kutova i da se samoj ljubomori ne daje toliko prostora kao u nekim prošlim vremenima. Također, da se u vremenu pred nama na pitanje jesi li gledao moju rubriku, odgovara sa da, gledao sam. I najzad, da se kao sastavni dio odgovora ukaže na eventualne greške po modelu možda si mogao tako i tako, nikako uz zlonamjerne komentare odnosno prešućivanje opravdane kritike gdje za to postoje razlozi, a sve u cilju daljnjeg razvoja, ne samo televizijskog novinarstva kao profesije, već i daljnjeg unapređivanja međuljudskih odnosa zaposlenih, stavljajući ih u ravan međusobno tolerantnih.

Ključne riječi: ljubomora, novinarstvo, digitalizacija, moralne vrijednosti.

„Zapisano je da su oči i uši loši svjedoci ukoliko imaju barbarsku dušu“.

Veselin Lari Mišnić, književnik

Uvod

Živimo u razvijenom svijetu medija u kojem ni direktni sudionici kreiranja medijske slike ni njihovi konzumenti ne nalaze pravo mjesto. Urednici, novinari-reporteri, snimatelji, montažeri i svi oni koji se bave novinarskom profesijom postali su direktan proizvod promijenjenih profesionalnih vrijednosti. Karakteristika ovog vremena je potpuna digitalizacija na svim nivoima tehnološkog, ali i kulturološko-političkog društvenog bića. Samim tim nametnula se potreba za novom „sviješću“ u takvim, digitaliziranim medijima. Svaki tehnološki napredak kao svoj, da tako kažemo, nusproizvod stvara i krizu. Kada je u pitanju televizijsko novinarstvo, došlo je ne samo do stvaralačke krize već i do krize u takozvanim međuljudskim odnosima na poslu. Pravila pristojnog ponašanja odnosa ovdje, urednik-reporter, reporter-novinar i ostali članovi redakcije odavno nisu na onom pretpostavljenom korektnom, pristojnom, uljudnom odnosu s puno međusobnog poštovanja. Danas je na sceni ljubomora, zavist, narcisoidnost, omalovažavanje, nepoštovanje. Atmosfera netolerancije, nerazumijevanja. Neprimjeren govor u međusobnoj komunikaciji prenijet i usvojen iz tzv. slenga obogaćen stranim skraćenicama s opravdanjem da se bude „in“ - u trendu. Vrlo čest odgovor na pitanje je li urednik, pa i kolega, gledao rubriku koju je reporter pripremio je da nije. Također, i odmah izrečeno opravdanje u odgovoru koji glasi da je imao neki neodložni sastanak u vrijeme kada je prilog emitiran te da bi ga u protivnom sigurno odgledao. Upravo će pitanju ljubomore kao univerzalnom fenomenu u ovom radu biti posvećena veća pažnja. Pojavi koja je svuda oko nas pa i na radnom mjestu i koja ne slabi, već se razvija i prati zaposlenog čovjeka ne samo do prestanka radnog odnosa, već i do fizičkog nestanka sa svijeta.

Identitet profesije

Čovjek se grčevito bori da „pronađe sebe“ u svakom smislu. Važno je istaknuti da je sretan i uspješan čovjek onaj koji radi ono što i voli. U današnje vrijeme taj cilj je teško ostvariv. Za to postoje (ne) opravdani razlozi. Promjena društveno-političkog sustava u kojem čovjek na prostorima bivše Jugoslavije danas živi i stvara, samo je jedan od opredjeljujućih faktora. Ekonomski faktor, svakako je nezaobilazan u odlučivanju za izbor željenog zanimanja. Naposljetku, kao bitan utjecaj na izbor zanimanja neizbježne su i društvene okolnosti u kojima određeni političko-pravni sustav opstaje. Ne ulazeći u specifičnosti znanosti koja se naziva „profesionalna orijentacija“ moramo spomenuti kako je jedan od ključnih faktora za opstanak čovjeka pronalaženje smisla života, što je, moramo priznati, danas postalo privilegija pojedinaca. Onih, svjesnih, sposobnih i nadasve upornih. Onih koji vjeruju u sebe, koji nemaju strah pred pitanjima koja nosi buduće vrijeme. Onih, opijenih iluzijama kako će u svojim traganjima za istinom mijenjati svijet u kojem žive, koji će otkrivati nove

kulture i običaje, maštati o sjećanjima, izbljedjelim fotografijama i dokumentima, i bit će u pravu. Ali, istovremeno će napraviti grešku ako zapostave težak profesionalno izazovni put koji trebaju prijeći, a koji vodi preko gradskih tržnica, buvljaka, vozila gradske čistoće, priča umirovljenika, nezadovoljnih studenata, radnika... (Z. Jeftović, R. Perović, Z. Aracki, str. 35.)

Danas, u poplavi pokušaja definiranja profesije novinarstva, gotovo se svakodnevno plasiraju objašnjenja od kojih su neka zasnovana i na znanstvenim postulatima o jasnim i preciznim pitanjima koja glase: „Što je novinarstvo?“ „Tko se novinarstvom bavi?“ Kako općeprihvaćena definicija novinarstva ne postoji, ovdje se mora posebno istaknuti profesionalna, etička i moralna platforma direktnog sudionika u novinarskoj profesiji novinara. Njegova razina obrazovanja, odgoja, odgovornosti... Profesor Miroljub Radojković u radu *Profesija na raskršću – novinarstvo na pragu informacijskog društva* prezentira podatke da je 73 posto anketiranih novinara u istraživanju izjavilo kako ima završene fakultete za novinarstvo i društvene nauke. Time se na neki način ruši mit o novinarstvu kao profesiji koja podrazumijeva svladane vještine zanata i posao kojim se može baviti svatko tko „stoji“ uz starije u redakciji i tko je spreman biti „poslušan“. Očigledno da je za taj posao potrebno „mnogo više“.

Eksperimentiranje poimanja određenih, nekada nametnutih ideala često vode mlade u neuspjeh. Poimanje identiteta profesije svakako je i dokaz sazrijevanja osobe. S druge strane i negiranje određenih stavova sustava vrijednosti na svim područjima, dovode mlade pred nekada nepremostive poteškoće. Tu se dolazi do onog „umjetničkog“ koje drijema u svakom ljudskom biću. Onog, buntovnog, kreativnog. Po jednoj definiciji umjetnost je ljudska djelatnost koja ima za cilj stimuliranje ljudskih čula kao i ljudskog uma i duha; prema tome, umjetnost je aktivnost, objekt ili skup aktivnosti i objekata stvorenih s namjerom da se prenesu emocije ili/i ideje. (Wikipedia, slobodna enciklopedija). Kvaliteta umjetničkog djela se procjenjuje na osnovu utiska koji ostavlja na ljude. Imajući to u vidu umjetnost može biti dio nekog djela. Na primjer, izjava sugovornika u televizijskoj reportaži ili snimka, recimo neba, u televizijskom spotu može biti umjetnost. Televizijsko novinarstvo kao profesija mora se iz jednog kuta promatrati i kao umjetničko izražavanje autora. Kada to tvrdimo, misli se na umjetnički izraz snimatelja, montažera, ali i reportera koji je autor priče. Da bi autor priče postao ostvaren i na polju umjetničkog izraza neophodno mora proći određeno školovanje i osposobljavanje za vrlo zahtjevnu i društveno odgovornu profesiju televizijskog reportera. Danas u vremenu globalnog umrežavanja medija i ekspanzije elektronskih vidova komunikacije televizijski reporter je „kompjuterski obrazovan i pismen“ za razliku od ne tako davnog vremena kada je novinarstvo bio posao u koji se „bježalo“ kada se nije moglo pronaći drugo zaposlenje. Upravo se ovdje dolazi do mjesta koje može dati odgovor i biti ključno u rješavanju problema koje je tema ovog rada. Naime, neumitni protok vremena je na rukovodeća mjesta u redakcijama postavio ljude koji su na neki način recidivi prošlih vremena. S vlastitim posebnostima, poimanjem profesije aktualnim za neko prohujalo vrijeme, upravo su oni „glavni akteri“ neprilagođavanja današnjem vremenu, mjestu, okolnostima i izazovima koje nosi profesija.

„Nisam gledao prilog“

Dijalog je neophodna potreba čovjeka koji ima demokratska uvjerenja. Takav čovjek duboko vjeruje da se do rješenja problema može jedino doći ako su u njegovom ponašanju i svijesti i da je on sam kroz dijalog uvažio sve ono što se može nazvati poštovanje razlika i posebnosti u kulturi drugih ljudi. Ako bismo pokušali odgovoriti na pitanje što je to neophodno što čovjek mora posjedovati da bi se pridržavao prije rečenog, onda je to svijest o dijalogu.

I razgovor u redakciji može se smatrati dijalogom, naravno, misli se samo na onaj dijalog koji posjeduje svijest koja isključuje svaku vrstu netolerancije i gušenje čovjekovih sloboda. I novinar je čovjek. Zato treba biti tolerantan i prije svega sposoban da, kada nešto čuje, to i ispoštuje, a kada treba i prihvati od drugog čoveka. To se posebno mora primjenjivati u redakcijama gdje se podrazumijeva da su sugovornici ravnopravni. Čak i kada je u pitanju razgovor urednika i novinara gdje partnerstvo ne smije postati neprijateljstvo. Profesor Ratko Božović smatra kako je dijalog borba u areni iz koje netko izlazi poražen te da je dijalog duša i poticatelj mišljenja. (Ž. Rutović, str. 62). U svakoj redakciji neophodno je biti otvoren, moderan, ali i avangardan, kada je razmjena mišljenja i ideja u pitanju. Identitet novinara u profesiji ne može se odvojiti od njegovog izraza kao pojedinca od rada drugog kolege i uopće čitave redakcije. To je zbog toga što se kroz takvu vrstu dijaloga promatraju i sami sudionici u dijalogu. Spremnost na ovakvu radnu atmosferu gdje je dijalog osnova razgovora istovremeno je i preduvjet za zdravu radnu sredinu, a samim tim i poticaj za kvalitetniji rad.

Ne postoji novinar koji je imun na reakciju onih kojima je prilog namijenjen. Kako se gledanost priloga može saznati samo ako se ima uvid u rezultate istraživanja gledanosti određenih programa koje rade specijalizirane agencije za mjerenje gledanosti, novinaru ostaje mogućnost da „priupita“. Dakle, osim širokom auditoriju, autor je jako želi čuti mišljenje kolega, a naročito mišljenje urednika. I tu dolazimo do neizbježnog pitanja koje svakako zanima autora priloga, u ovom slučaju televizijskog reportera upućenom uredniku, odnosno, kolegama u redakciji, a ono glasi je li njegov prilog bio odgledan. Iz dugogodišnjeg iskustva i autor ovih redova može posvjedočiti kako je gotovo uvijek odgovor na to pitanje: - Ne! Razlozi su nebitni odgovor je ne! Taj odgovor – ne, isti je i za reportera s dugogodišnjim iskustvom i za reportera početnika. To „ne“ može se reći na mnogo načina. Svijet skandala i uopće noviji trendovi u društvu prenijeli su se i na stanje u redakcijama medija. Urušava se prostor koji je pripadao građanskom krugu članova društva, a pogotovo u međusobnoj komunikaciji. Zavladao je takozvana „situacija spontanosti“. Ogoljena pred najezdom nekulture govora i konverzacije. Sve je „na ti“. Od komunikacije tijekom šetnje ulicama i parkovima do vožnje taksijem, komunikacije na šalterima banaka, u nastavno-znanstvenim obrazovnim ustanovama pa i u redakcijama. „Favorizujući navodno opušten i spontan način komunikacije njegovanjem kulture populizma i neformalnosti mediji u nemalo slučajeva prelaze barijeru građanske učtivosti. Svakako da u medijima nema mjesta za intimno, privatno razgovaranje čime se između ostalog narušava kultura dijaloga... Neposrednost nije uvijek poželjna atribucija... Ispada i da se proizvodi lakše prodaju ako je reklama na Ti! (Ž. Rutović, str. 398.)

Što je to u čovjeku da ne može pohvaliti nečiji uspješan rad? Fenomen za sva vremena je ljubomora. Iracionalno stanje u kojem se nalazi čovjek koje, kao i stanje tuge pripada stanju takozvanog afekta. Jednu od definicija koju u knjizi „Neuroza kao izazov“ posebno ističe Vladeta Jerotić, daje Melanija Klajn koja smatra da je ljubomora žudnja izazvana strahom. Definiciju ljubomore dao je Alfred Adler i to kao degradaciju drugog, tj. kao naročiti oblik težnje k moći. Klajnova, također, smatra da je tijesna veza između ljubomore i zavisti. Ova dva pojma nikako ne treba poistovjećivati iako se u svakodnevnom životu miješaju. Ako se po pitanju ljubomore i tome je li bolest ili normalno stanje, mogu sporiti znanstvenici, psihoanalitičari, za zavist s pravom možemo reći da je bolest. *„Izjedavajuća zavist urušava čovjekovu slobodu i unosi nespokoj, u inače sve više nespokojnom svijetu. Zavist je bijes, gnjev, strah, osvetoljubivost. Zavist je pakost. Zavist je brana prijateljstvu i obziru prema ljudima“.* (Ž. Rutović, str. 192.)

Zavist, ljubomora tek njihov utjecaj može biti jako poguban u bilo kakvom čovjekovom izrazu koji nosi predznak umjetničko, stvaralačko, izražajno... A javlja se još u ranoj fazi života ljudi.

Jovan Stanucanović, psiholog, ukazuje na ono što je potrebno kako bi se, ako ne iskorijenila, ono bar ublažila ili izbjegla pojava zvana ljubomora. Polazi od obitelji kao osnovne stanice društva u kojoj trebaju postojati zdravi međuljudski odnosi. Da se djeca međusobno ne uspoređuju i da se otac što je moguće više angažira, kao i bake i djedovi. Neophodno je da se i djeca uključuju u razne oblike organiziranog rada s najmlađima. Ako se tako postupa, u kasnijem periodu ljubomora se neće ni javljati, ili pak, ako se i pojavi biće vrlo malo izražena.

Identifikacija novinara s profesijom povezana je s razumijevanjem i sporazumijevanjem. Odsustvo dijaloga uvjetuje pojavu monologa jednog od sudionika u razgovoru koje vodi nasilju nad drugim sugovornikom. Svakako da odsustvo dijaloga u razgovoru jednog sudionika favorizira i poklanja mu možda neopravdano razne oblike moći. Ukoliko se radi o nadređenom sudioniku razgovora, pojedinac će imati moć dok obavlja funkciju koja mu je u redakciji dodijeljena. Karakteristike novinarske profesije i njena prepoznatljivost kada je u pitanju dijalog permanentno je na probi, jer je novinarstvo profesija svakodnevno u razvoju.

Iznenaduje koliko su danas novinari u redakcijama (ne)tolerantni. Profesija novinara gotovo da je u vrhu ako se ima u vidu činjenica da je obavljaju ljudi s više lica: ljudi koji nemaju argumentiran dijalog, koje ne obavezuje bar minimum tolerancije i koji često radi profita krše novinarski kodeks, a s druge strane šutnja „onih dobrih“ i njihovo povlačenje u sebe neće poboljšati situaciju.

Razgovor koji može proisteći iz neobaveznog dijaloga ima odgovornost jer ga obavljaju javne ličnosti. I svaki izrečeni sud podložan je kritici ostalih članova redakcije. Urednik, novinar koji ne sasluša kolegu ili pak ne vodi vrijednosno utemeljen dijalog može postati tipičan dogmatičar. Za sebe nepogrešiv, najbolji, uvijek u pravu, dok su drugi, kako on misli na rubu svađe s njim. Ukoliko ne odgovori na pitanje je li nešto gledao, nastaje plodno tlo za nepoštivanje sugovornika, netoleranciju. Pogotovo odsustvo bilo kakve pohvale u atmosferi koja ubija svaku volju za radom i novinarskim stvaranjem bilo „obične vijesti ili rubrike“. Da ovom prilikom ne zadiremo u čitav

splet motivacijskih faktora koji mogu novinara-reportera inspirirati i potaknuti na kvalitetniji novinarski izraz, a ti motivacijski utjecaji mogu biti i riječi „bravo, odlično, samo naprijed, odlično si to skockao, baš si upakirao...“

Također i nekritička svijest i površnost u ocjeni nečijeg rada dovodi do konflikata, netrpeljivosti i vodi k marginalizaciji novinarstva kao profesije. Kada se mladi novinar zaposli i počne „svitati“ u redakciji on u tom trenutku opčinjenosti profesijom i svim njenim prednostima do onog glamuroznog i privilegiranog osjećanja da je važan i netko bitan, ne može znati u kojem smjeru će se njegov profesionalni rad dalje odvijati. Zato je tu iskustvo, ali i velika odgovornost urednika da ga pravilno usmjere. Nažalost, odsustvo odgovornosti i nebrige za mlađe kolege danas su na sceni, čast izuzecima, u gotovo svim redakcijama iz tko zna sve kojih razloga. Biti urednik znači posjedovati specifičan status, a samim tim imati i specifičan status prema članovima redakcije. Ljudi su osjetljivi na to kako ih drugi vide. Zato se koriste mnoge forme upravljanja utiskom kako bi primorali svoju okolinu da na njih reagira onako kako to oni žele. Iako to činimo sasvim proračunato, obično je i ovdje riječ o podsvjesnom impulsu. (E. Gidens, str. 69).

Upravo odsustvo pravilnog dijaloga i prisustvo „simptoma“ bolesti kao što su prije svih ovdje analizirana ljubomora, zatim zavist, taština, netolerancija, lažne maske prijateljstva, vodi putem kojim ne treba ići. Ovdje moramo spomenuti da je u ljudskoj biti ili suštini, pa i kod novinara potreba da se bude primjećen. Ako se do toga u novinarstvu dolazi lijepom rečenicom, zanimljivom snimkom, ekskluzivnom viješću, a uz to i određenom pohvalom i podrškom kolega i urednika onda je novinar na putu da uspješno izgradi prepoznatljiv stil, a samim tim i profesionalni uspjeh. I kada je riječ o gestama i izrazima lica, možemo potvrditi da i takvo, lakše je reći, „kreveljenje“ u redakcijama dovodi do loše atmosfere. S druge strane iskreni izrazi lica i smiješak, ali i izraz iznenađenja može biti parodija. (E. Gidens, str. 63)

Međusobno rivalstvo stvara ljubomoru

Pitanja na koja svakako treba i posebno obratiti pažnju su: prvo, zašto uopće postoje redakcije? Kakva je njihova uloga i svrha postojanja? Zatim, tko i kako redakcijom rukovodi, tko i kako „provodi“ uređivačku politiku. U današnjem vremenu neophodno je razumijevanje postojanja i rada redakcije, a sve u postizanju željenog cilja da se bude najgledaniji i da se tom mediju najviše vjeruje. Zna se da se u redakciji koordinira i motivira rad tima novinara. I tu dolazimo do motivacije zaposlenih koja može biti od opredjeljujućeg značaja kada su efekti rada u pitanju. Redakcija je u stvari „živi“ organizam u kojoj novinari specijalizirani za određene teme iz svakodnevnog političkog, privrednog, društvenog života izvještavaju javnost, ali i kreiraju medijsku sliku određenog društva. Ovdje ćemo samo ukazati na veliki značaj procesa koordinacije dok motivacija zaslužuje, bar u ovom radu jasnije poimanje.

Motivacija je neraskidivo povezana s interesom pojedinaca u redakciji. Naravno i s određenim grupama u novinarskom timu, koje trebaju raditi u istom smjeru realizacije programskih i redakcijskih ciljeva. U ostvarenju tih ciljeva netko je uspješniji, a netko manje uspješan. Tako dolazimo do pojave rivalstva. Da ne analiziramo, a možemo, u rivalstvu kada je u pitanju vanjski izgled novinara, godine života, spol i drugo. Ovdje razmatramo neformalno natjecanje u tome tko će pripremiti i emitirati „kvalitetniju“ novinarsku priču. Životnu, aktualnu pa samim tim i najgledaniju. Upravo je motivacija bitan preduvjet da se „uđe“ u proces pripreme novinarskog priloga. Članovi redakcije, htjeli to ili ne, utječu jedni na druge, i dok je ljubomora tu prisutna gotovo po definiciji, najveći utjecaj, ako se uopće tako može reći ima urednik. On je taj koji treba „istaknuti, podvući, pohvaliti“ i nadasve motivirati novinara. Ako je urednik sebičan, tašt, škrt na riječima, pa još ako nije imun na favoriziranje omiljenih novinara, neuspjeh je neminovan. Jer, uvijek treba posebno istaknuti da je gledatelj, čitatelj... „njegovo veličanstvo“ koji bez osobnog prisustva u redakcijskom timu opredeljuje daljnji rad i samo opstajanje redakcije i pojedinca u njoj zahvaljujući privilegiji i moći da kupi i čita novine koje mu se sviđaju, gleda tv-stanice koje mu odgovaraju i „surfa“ po stranicama koje su mu najzanimljivije. Nemotiviran novinar, uvučen u rivalstvo s kolegama, opijen ljubomorom nije u prilici kreativno se izraziti u svakom pogledu. On će potrošiti energiju, inspiraciju, i vrijeme provedeno u redakciji. Kolege iz sektora marketinga imat će problem s pronalaženjem reklamnih spotova, a time će i plaće zaposlenih kasniti do mjere kada će rad za tzv. “slavu i tapšanje po ramenu“ biti iluzoran i bespredmetan.

Čovjek je nositelj strasti i emocija

Ako bismo postavili pitanje, jesu li osobe koje se bave novinarskom profesijom osobe koje su zrele, onda bismo morali napraviti posebnu studiju, pa i istraživanje kako bismo došli do relevantnog odgovora. I to istraživanje trebalo bi uzeti u obzir široku strukturu ličnosti novinara. Osnova o opravdanosti ovih tvrdnji je činjenica da su zaposleni u medijima, posljednjih godina „skupljeni s konca i konopca“. Zapošljavani po osnovama pripadnosti raznim političkim partijama, na osnovi mišljenja i preporuka „kućnih i poslovnih prijatelja“ osobama koje rukovode privatnim i državnim medijskim kućama. Ovdje upozoravamo da se danas zaboravlja, namjerno ili slučajno, činjenica da je čovjek u biti aktivan sudionik novinarskog procesa. Čovjek sazdan od emocija. Vrijeme je pokazalo da danas profesionalno novinarstvo zahtijeva u najmanju ruku i „profesionalnog“ novinara, a to je između ostalih osobina čovjek za kojeg se može reći da je zrela ličnost. Samo takva osoba može biti i odgovorna prema profesiji i prema zbivanjima u okruženju koja treba prenijeti javnosti. Objektivno, točno i pravovremeno, bez ikakvih utjecaja sa strane i predrasuda. Zrela ličnost uvijek pokazuje poštovanje prema drugoj osobi i kod takvih novinara ne postoje znaci ljubomore i drugih ranije spominjanih simptoma „određenih“ bolesti.

Zrela ličnost po akademiku Miroslavu Radovanoviću, doktoru medicine je:

1. Sposobna s kolegama uspostaviti harmonične odnose, visok stupanj izjednačavanja vlastitih želja i interesa sa željama i interesima drugih ljudi. To je moguće samo ako u ličnosti postoje izražene sposobnosti i volja da se poštuje i uvažava tuđa ličnost, onako kako se želi da drugi to na isti način uzvraćaju.
2. Sposobna je društvu uvijek dati više nego što to od nje očekuje. I to označava visok stupanj altruizma.
3. Pouzdana je uživa nepodijeljeno povjerenje drugih, ne iznevjerava očekivanja, odgovorno izvršava prihvaćene zadatke, diskretna je i nenametljiva.
4. U životu i radu je uporna, izdržljiva. Sposobna je sama sebi postaviti ostvarive ciljeve i za njih neumorno zalagati, ne boji se teškoća, neuspjeha i odricanja, nego ih smatra poticajima za još veće zalaganje.
5. Odlučna je i puna volje za životom i uspjehom, što govori da je ambiciozna, ali uvijek svjesna svojih mogućnosti i dometa.
6. Ne ovisi o tuđoj pomoći, sposobna je samostalno donositi odluke, elastična je, uvijek u svemu uzima u obzir vrijeme, uvjete za realizaciju ciljeva, tuđe stavove i mišljenja, pa je spremna i sposobna za *kompromise*.
7. Svršishodno kontrolira ispunjavanje svojih prirodnih nagona (glad, žeđ, seksualna potreba i dr.) i nikada ih ne ostvaruje na štetu drugoga.

Na nivou **konflikta** nezrele su ličnosti one koje nisu u stanju stvoriti tolerantne međuljudske odnose, nego se stalno i sa svima otvoreno sukobljavaju. Takve osobe često dolaze u sukob i s pisanim i nepisanim pravilima i normama društvenog ponašanja u zajednici koju većinom čine zrele ličnosti, smatra akademik Miroslav Radovanović.

Na kraju, moramo reći i to da su procesom privatizacije elektronskih medija i otvaranjem brojnih komercijalnih televizijskih odašiljača međuljudski odnosi, bar kada je ljubomora u pitanju, na neki način pospješana. Naime, sve više se “direktor pita”, odnosno, miješa u uređivačke poslove tako da nije rijedak slučaj da se odluka o emitiranju nekog priloga donese “zajedničkim snagama”. I da ne ponavljamo kako se pod utjecajem ljubomore može utjecati na ocjenu kvalitete priloga. Tom stanju doprinijeli su i neodgovorni pojedinci – novinari, televizijski reporteri i drugi zaposleni, urušavajući ugled vlastite profesije koja je, možemo sa sigurnošću tvrditi, časna i poštena.

Zaključak

Novinarstvo, kao profesija i novinar kao glavni akter proizvodnje informacija danas opstaju u vremenu globalne ekonomske krize. Posebno je proizvodnja televizijskog programa složen i zahtjevan posao koji prije svega mora realizirati planirane programske ciljeve i samim tim opravdati ulogu televizijskog programa u političkom, ekonomskom i ukupnom životu. Zato u novinarskom radu, međuljudskim odnosima, međusobnoj komunikaciji nema mjesta za “specijalne bolesti

suvremenog društva” u koje svrstavamo i ljubomoru. Sigurno je da se i u sferi umjetničkog doživljaja pravila pristojnog ponašanja, važeće moralne norme, moraju primjenjivati, da se ponovo poštuje stvaratelj, čovjek kao stvaralačko biće i biće prakse. Na kraju, nije teško na pitanje jesi (jeste) li gledao(li) odgovoriti sa „da“! U slučaju da je pitani zaista i gledao prilog. Naravno, iskren odgovor se podrazumijeva.

Literatura:

Entoni Gidens, Sociologija, CID, Podgorica, 1998. god.

Akademik, Miroslav Radovanović, doktor medicine, *Ljudska ličnost i mentalna zagađenja životne sredine*, Novi Sad, 1997. god.

Zoran Jevtović, Radivoje Petrović, Zoran Aracki, *Žanrovi u savremenom novinarstvu*, Jasen, Beograd, 2014. god.

Željko Rutović, *Digitalni demos*, Grafo Crna Gora, Podgorica, 2011. god.

Željko Rutović, *Tolerancija i Arogancija*, Grafo Crna Gora, Podgorica, 2008. god.

Jealousy as a Factor of Influence on the Creative Artistic Expression of a Television Reporter

Abstract

The paper is the phenomenon of jealousy that affected all spheres of creative activity of man, and the profession of journalism and expression. Especially in the field of artistic experience certain events through the prism of television reporters and editors. Rules of propriety, valid moral norms do not apply particularly influenced digitized public. That's why it imposed a new "consciousness" with employees of media makers, television image to re-comply with the creator, an employee in the workplace and above all a man as a creative being and will practice. Our wish is that the author is a phenomenon called jealousy, think of some other angles and the very jealousy does not give much space as in some past times. Also, that in the time before us the question of whether you're watching my column corresponds with that, i watched. And finally, it is an integral part of the response indicate the errors on the model you might be able to so and so, not withm alicious comments or keeping quiet justified criticism where there are reasons, with the aim of further development not only of television journalism as a profession, but and further improving the interpersonal relationships of employees, putting them in a straight mutual tolerantnih.

Key words: *jealousy, journalism, digitization, moral value.*